

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Ruokaketjun yrittäjäyys ja maaseudun kehittäminen

Pelloilta haarukkaan – Keski-suomalaisen
ruokaketjun kehittäminen 2014-2020

Käynnistysseminaari ja tulevaisuustyöpaja
21.5.2012

Ulla Mehto-Hämäläinen

Ohjelmakausi 2007-2013

- Ohjelmakausi lähenee loppuaan: erilaisia hankkeita voidaan toteuttaa vuoden 2014 loppuun asti
- Elintarvikealan yritystoimintaa on tuettu noin 0,7 milj. eurolla; kun mukaan otetaan ravintola-, kahvila-, ateria- ja pitopalveluyritykset, tukea on myönnetty 1,1 milj. euroa
- Ohjelmakauden tavoitteena oli käyttää huomattavasti enemmän rahaa yritystukiin kuin mitä niihin menee
- Maatalouden investointeja rahoitetaan myös maaseutuohjelmasta mutta alueellisen rahoituskehyksen ulkopuolella

- Kehittämisen- ja koulutushankkeita on sekä maatalouden että elintarvikealan kehittämiseen
- Rahaa käytetty n. 4,7 milj. euroa
- Täky/Täky+, Maitoa ja naudanlihaa Keski-Suomesta, Hinkalo
- Kasvi-idea, Keruutuotteet
- Pro Ruokakulttuuri
- Ruokaketjuilla kasvuun – keskisuomalaisien (lähi)ruokaketjujen rakentaminen
- Kotikulmilta keittiöön

- Alkutuotanto ja elintarvikkeet ovat tärkeä kehittämisen kohde ja maaseudun elinvoiman ylläpitäjä myös tulevina vuosina
- EU:n maaseuturahaston tavoitteissa ja toimenpiteissä on selkeästi esillä maatalouden kilpailukyky ja maatilojen elinkelpoisuuden lisääminen sekä elintarvikkeiden ja elintarvikeketjun kehittäminen
- Samoin kannustetaan ilmasto- ja säästävään talouteen siirtymistä mm. maatalous- ja elintarvikesektoreilla

- MMM:n ohjeistus alueellisten kehittämisstrategioiden valmistelusta on annettu 11.5.
- Maaseuturahasto toteuttaa yhteistä strategiakehystä EAKR:n, ESR:n ja EMKR:n kanssa ja on mukana komission ja jäsenvaltion välisessä kumppanuussopimuksessa
- ELY-keskusten maaseudun kehittämisestä vastaavat yksiköt vastaavat alueilla kehittämisstrategioiden valmistelusta
- Aikataulu: kehittämisstrategioiden on oltava MMM:ssä 1.10.2012 mennessä

Maaseuturahaston prioriteetit

1. Tietämyksen siirron ja innovaatioiden edistäminen maa- ja metsätaloudessa sekä maaseudulla
2. Maatalouden kilpailukyvyn ja maatilojen elinkelpoisuuden lisääminen
3. Elintarvikeketjun organisoitumisen ja maatalouden riskienhallinnan edistäminen
4. Maa- ja metsätaloudesta riippuvaisten ekosysteemien ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen
5. Luonnonvarojen tehokkaan käytön sekä vähähiiliseen ja ilmastoja säästävään talouteen siirtymisen edistäminen maatalous-, elintarvike- ja metsäsektoreilla
6. Sosiaalisen osallisuuden, köyhyiden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseutualueilla

- Yhteisiä, läpileikkaavia teemoja ovat innovaatiot, ilmaston muutos ja ympäristö
- Prioriteetteja voidaan toteuttaa 17:lla vapaasti valittavalla toimenpiteellä; näitä ei ole vielä määritelty Suomessa
- Leader –toimintatapaan olisi kuitenkin käytettävä vähintään 5 % rahoituksesta ja ilmaston muutosta ehkäiseviin ja siihen sopeuttaviin sekä maan käyttöön liittyviin toimenpiteisiin 25 % rahoituksesta

- Suomeen valmistellaan yksi maaseuturahaston toimia kattava ohjelma-asiakirja (ja Ahvenanmaalle oma); MMM vastaa hallintoviranomaisena
- MMM hyödyntää alueellisten strategioiden kuvauksia ja analyysejä kansallisessa valmistelussa
- Toimintaryhmien paikallisten strategioiden valmistelu menee vähän eri aikataulussa: Leader-ryhmien virallinen hakuprosessi käynnistyy elokuussa, mutta paikallisia strategioita kehoitetaan jo valmistelemaan alustavasti
  - Tavoitteena monirahastoinen paikallinen kehittämistyö

Alueellinen kehittämisstrategia

- Alueen nykytilan kuvaus ja analyysi, SWOT
- Kuluvan ohjelmakauden tulokset, arvioinnit
- Valittu alueellinen strategia, painopisteet ja tavoitteet perusteluineen
- Alustava näkemys yhteensovituksesta ja työnjaosta eri toimijoiden ja ohjelmien kanssa
- Alueellisen valmisteluprosessin kuvaus
- Asiakirjan pituus max 15 sivua

- Alueellinen tulevaisuustyöpaja oli 16.5.

- Valmisteluun toivotaan mukaan uusia toimijoita, kansainvälistä tai ulkopuolista näkökulmaa ja toivotaan löytyvän uusia avauksia
- Strategiavaiheen jälkeen vuoden 2013 alkupuolella alueen strategiaa täsmennetään ja laaditaan maaseudun kehittämisen ”toteuttamissuunnitelmat”, joista ohjeistetaan myöhemmin erikseen

- Valtioneuvoston maaseutupoliittinen toimenpideohjelma – luonnos
  - Maatalous keskittyy, yksiköt suurenevat → tavoitteellinen maatalouselinkeinon yrittäjyyspolitiikka
  - Toisaalta pienten, erikoistuvien maatilojen uusi tuleminen voi toteutua
  - Maaseutualueille tarvitaan erikoistuneita osaamiskeskittymiä ja toimijoiden verkottumista, monialaista yhteistyötä, esim. elintarvikeala, matkailu, hyvinvointiteknologia, kulttuuri, green care
  - Tarvitaan laadukasta yritysneuvontaa ja uusia malleja yritystoiminnan kehittämiseksi

- Edistetään lähiruokaan liittyvää liiketoimintaa
- Elintarvikeala ja lähiruoka keskeiseksi kehittämiskohteeksi maaseutuohjelmaan
- Hallitusohjelmassa ruokasektori tunnistettu tulevaisuuden kasvualaksi: luomualan ja lähiruuan kehittämisohjelma

Mitä siis pitäisi tehdä?

- Uutta yrittäjyyttä ja toimivien yritysten kehittäminen ja kasvuun kannustaminen
- Lupa olla myös pieni yrittäjä, monialainen, osa-aikainen, kausiluontoinen, yhteiskunnallinen
- Lupa tehdä rohkeitakin kokeiluja ja saada niihin rahoitusta kevyellä menettelyllä
- Yhteistyön tiivistäminen ja uudenlaisten yhteistyöverkostojen löytäminen
- Uutta potkua kehittämiseen; yhden luukun Keski-Suomi

- Ruokaketjun yrittäjyydelle on tilausta ja kysyntää tässä ajassa; se pitäisi hyödyntää mahdollisimman täysimääräisesti
- Naapurissa on valtavat markkinat, voimmeko hyödyntää niitä elintarvikeketjunkin toiminnassa (enemmän)
- Tsemppiä iltapäivänä työpajaan! Toivottavasti siellä löytyy myös uusia ajatuksia!